

EXPUNERE DE MOTIVE

La data de 22 mai 2003, la Kiev, cu prilejul Conferinței ministeriale „Mediu pentru Europa”, Guvernele Ucrainei, Cehiei, Slovaciei, Ungariei, Serbiei și Muntenegrului și României au semnat Convenția Cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, denumită în continuare Convenția „Carpatică”. În noiembrie 2003 Convenția a fost semnată și de către Polonia.

Convenția beneficiază de asistență din partea Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) care a înființat în anul 2004 un Secretariat ad-interim al Convenției la Viena, coordonat de Biroul Regional pentru Europa al Programului Națiunilor Unite pentru Mediu.

Negocierile pentru elaborarea textului Convenției „Carpatică” s-au desfășurat, în principal, în perioada septembrie 2001 – martie 2003 și au continuat chiar și după semnarea Convenției deoarece nu s-a reușit convenirea aspectelor legate de delimitarea ariei de aplicare a acestui instrument juridic multilateral.

Având în vedere faptul că aproximativ 43% din lanțul muntos carpatic se află pe teritoriul României și luând în considerare perspectiva unei „administrări regionale comune” a unei problematici extrem de vaste, prin intermediul structurilor de cooperare create în baza Convenției, inițial, Partea română s-a implicat în negocieri în vederea protejării interesului național, promovându-se următoarele elemente de mandat: delimitarea geografică a zonei carpatice, care să țină cont de criteriile folosite de Partea română, care vizează suprafața montană propriu-zisă, adoptarea deciziilor în cadrul Convenției prin consens, înființarea Secretariatului pe teritoriul României.

De asemenea, s-a susținut stabilirea Secretariatului Permanent al Convenției în România, fapt de natură a asigura afirmarea unui rol activ al Guvernului României în administrarea acestui instrument juridic.

Înainte de semnarea Convenției în luna mai 2003, autoritățile române au efectuat o evaluare asupra oportunității semnării Convenției de către Guvernul României.

În condițiile în care aria de aplicare a Convenției acoperă regiunea carpatică, delimitarea pe criterii fizico-geografice devine dificil de realizat, nemaifiind vorba de munții Carpați, în sens geografic, ci de un concept larg, care se poate interpreta în mod diferit, în funcție de obiectivele concrete ale cooperării, incluzând, în consecință, cea mai mare parte a teritoriului României.

Articolul 1 al Convenției (*“Aria geografică de aplicare”*) nu prezintă indicații asupra conținutului acestui concept, însă în întreg cuprinsul documentului au fost menținute referirile la zona montană (ex. referirile la ecosistemul montan, la bazine riverane montane).

În consecință, dezbaterile asupra aspectelor sensibile au fost transferate, prin modificarea operată, în sarcina Secretariatului interimar, alcătuit din părțile semnatare.

Fundamentându-și decizia în vederea semnării Convenției, Partea română a apreciat în mai 2003 că, ulterior semnării acestei Convenții, ar avea posibilitatea să își susțină, în mod ferm, punctul de vedere pe această temă, inclusiv prin înființarea Secretariatului Permanent pe teritoriul României.

Premergător semnării Convenției, Partea română a apreciat că este necesară elaborarea unei strategii de acțiune, ulterior semnării, în sensul atingerii obiectivelor menționate mai sus, care va fundamenta decizia asupra oportunității ratificării acestui document. S-a avut în vedere faptul că prin implicarea Guvernului României în acest proiect se va putea asigura o contrapondere „din interior” la eventualele inițiative care ar putea afecta interesele României, beneficiind, în acest sens, de avantajele regulii consensului, care guvernează cooperarea în domeniu.

De asemenea, această strategie are în vedere asigurarea, în perspectivă, a unei reprezentări corespunzătoare a României în viitorul Secretariat Permanent.

Prin semnarea acestui document, s-a asigurat participarea în cadrul dezbaterilor ulterioare pe tema delimitării geografice a regiunii carpatice, afirmând astfel disponibilitatea Guvernului României de a nu bloca perspectivele de realizare a acestui proiect, în calitatea sa de principal stat carpatic.

Luând în considerare argumentele de mai sus, s-a aprobat și s-a procedat la semnarea Convenției cu următoarea rezervă interpretativă:

„Guvernul României consideră sintagma „regiunea carpatică” din articolul 1, alineatul 1 al Convenției Cadru pentru protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților ca desemnând zona montană carpatică, aceasta fiind delimitată, pe teritoriul României, în conformitate cu criterii fizico-geografice, biologice, socio-economice legate de posibilitățile de utilizare a terenului și modalitățile de raportare a populației locale la condițiile fizice specifice ale mediului înconjurător, precum și cu criteriile Comunității Europene privind delimitarea regiunilor bio-montane, stabilite în baza Directivei 92/43/CE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună sălbatică”.

Convenția creează cadrul general de cooperare în diverse domenii, stabilind o structură instituțională competentă să coordoneze aspecte de interes comun în diferite sectoare de activitate precum: conservarea biodiversității, amenajarea teritoriului, managementul resurselor de apă, agricultura și silvicultura, transport, turism, industrie și energie. Obiectivul general al Convenției îl reprezintă cooperarea pentru păstrarea și dezvoltarea durabilă a Carpaților în vederea îmbunătățirii calității vieții populațiilor locale și a conservării valorilor naturale și culturale.

Convenția conține prevederi-cadru, care urmează să fie dezvoltate și aplicate prin intermediul unor Protocoale adiționale vizând fiecare din domeniile menționate mai sus.

De asemenea, Convenția prevede stabilirea unei Conferințe a Părților, principalul său organism decizional, a cărei activitate este susținută prin înființarea unor organe subsidiare și a unui Secretariat permanent.

În ceea ce privește aspectele financiare, menționăm că activitatea derulată în baza Convenției urmează să fie susținută, în principal, prin contribuțiile financiare ale părților și, suplimentar, prin eventuale contribuții ale unor donatori – state interesate de obiectivele Convenției sau organizații internaționale. Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) și-a manifestat disponibilitatea de a sprijini financiar realizarea unor programe de dezvoltare în zona carpatică.

Cât privește locația Secretariatului permanent, până în prezent au fost avansate mai multe oferte de găzduire a acestei instituții, și anume de către Ucraina, Slovacia, Polonia și România.

Oferta concretă a Părții române transmisă deja Secretariatului interimar de la Viena vizează găzduirea Secretariatului Convenției la Brașov, fiind identificate în acest sens trei posibile amplasamente care îndeplinesc condițiile necesare: în sediul Facultății de Silvicultură, în sediul Agenției de Protecție a Mediului sau la noul sediu al Administrației Parcului Național Piatra Craiului din Zărnești. Totodată, Guvernul României a exprimat oficial la începutul anului 2005 oferta de a găzdui la Brașov prima Conferință a Părților.

În acest context, ratificarea Convenției de către Guvernul României cât mai curând posibil reprezintă o condiție esențială pentru ca țara noastră să poată concretiza efectiv inițiativele de găzduire a Secretariatului și organizare a primei Conferințe a Părților la Brașov, conform interesului național al României.

În cursul lunii noiembrie 2005, Secretariatul interimar de la Viena a notificat părțile semnatare cu privire la faptul că prima Conferință a Părților ar putea avea loc în prima jumătate a anului 2006 ca urmare a ratificării Convenției de către Guvernele a patru state și, deci, a apropierei momentului intrării sale în vigoare.

La sfârșitul lunii decembrie 2005, Guvernul Ucrainei, în calitate de depozitar al Convenției, a informat Guvernul României că cel de-al patrulea instrument de ratificare al Convenției a fost depus de către Republica Ungară la data de 6 octombrie 2005 astfel că, în conformitate cu articolul 21 al Convenției, aceasta a intrat în vigoare la data de 4 ianuarie 2006.

Una din chestiunile rămase în continuare în atenția Părților la Convenție chiar și după intrarea sa în vigoare o reprezintă stabilirea ariei geografice de aplicare a Convenției, aspect nefinalizat nici până în prezent.

În acest sens, s-au formulat mai multe propuneri inclusiv de delimitare a zonei montane carpatice stabilită prin harta „Kondracki” (care folosește, în principiu, criterii fizico-geografice și include atât zona montană propriu-zisă, cât și zonele depresionare interdependente, limitrofe acesteia). Partea română și-a exprimat, *ab initio*, dezacordul cu privire la această soluție, susținând alternativa alcătuirii unei hărți a munților Carpați, anexă la Convenție, în baza principiului auto-desemnării ariilor montane carpatice aflate pe teritoriile naționale ale Părților implicate.

Criteriile care fundamentează delimitarea suprafeței Carpaților în România sunt, în principal, prevederile relevante ale legislației naționale (Hotărârea Guvernului nr. 949/2002 pentru aprobarea criteriilor de delimitare a zonei montane, Hotărârea

Guvernului nr. 318/2003 privind constituirea și funcționarea Comitetului interministerial și a comitetelor județene pentru zona montană, cu modificările ulterioare, Hotărârea Guvernului nr. 1779/2004 privind aprobarea Strategiei de dezvoltare durabilă a zonei montane, Ordinul comun al ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale și ministrului administrației și internelor nr. 328/321/2004 pentru aprobarea delimitării municipiilor, orașelor și comunelor din zona montană, cu modificările ulterioare și Legea nr. 347/2004, respectiv „Legea muntelui”).

În acest sens sunt avute în vedere și criteriile UE (Directiva NATURA 2000) referitoare la zona bio-alpină și limitele celor 4 ecoregiuni carpatice aflate pe teritoriul național.

Conform hărții Părții române, suprafața căreia urmează să i se aplice Convenția reprezintă aproximativ 43% din teritoriul lanțului carpat, limitând, în principiu, suprafața munților Carpați la zona alpină.

Comparativ cu celelalte state Părți la Convenție, România deține cel mai întins areal în zona montană. Astfel, în acest areal sunt cuprinse 824 de unități administrativ-teritoriale (municipii, orașe, comune) cu o populație de 3,3 milioane locuitori dintre care 2,2 milioane sunt agricultori. Munții Carpați de pe teritoriul României prezintă cea mai mare densitate a populației raportată la nivelul întregului lanț carpat. Astfel, localități bine populate se află inclusiv la altitudini de 1000-1200 metri.

Pe aceste considerente, Guvernul României urmează să reitereze cu prilejul depunerii instrumentului de ratificare al Convenției rezerva interpretativă sus-menționată formulată la semnare completând-o cu o precizare potrivit căreia, Convenția „Carpatica” se va aplica pentru România în zona montană delimitată conform hărții din anexă.

Având în vedere necesitatea ca România să își asume rolul de lider în cadrul Convenției „Carpatica”, proporțional cu ponderea importantă a lanțului carpat aflat pe teritoriul țării noastre și conform interesului său național în zona carpatică, propunem Guvernului spre aprobare prezentul proiect de lege.

Având în vedere cele prezentate, supunem PARLAMENTULUI spre adoptare prezentul proiect de Lege, cu procedura de urgență prevăzută de art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU - TĂRICEANU